

J. SEPP

PÖLLUMAJANDUSE ARENG NÕUKOGUDE EESTIS

Esitanud K. Habicht

1. Põllumajanduse juhtimise täiustumine

Nõukogude võimu aastate jooksul on Eesti NSV põllumajandus muutunud kõrge intensiivsusega rahvamajandusharuks. Aastail 1940—1979 on põllumajanduse kogutoodangu maht suurenenud ligi 1,8 korda, sealhulgas taimekasvatuse kogutoodang 1,5 ning loomakasvatuse kogutoodang 2 korda. Seejuures väärib meenutamist, et 1945. aastal moodustas põllumajanduse kogutoodang 55%, sealhulgas loomakasvatuse kogutoodang 43% 1940. aasta tasemest. Selline oli lähtealus, millest algas meie põllumajanduse sotsialistlik rekonstrueerimine.

Aastail 1944—1947 teostati Eestis maareform, asutati uusi sovhoose ning masina-traktorijaamu. Vennasvabariikide abiga tugevdati masinaparki (ainuüksi aastail 1945—1950 suurenes traktorite arv ligi 6 korda). 1947. aastal moodustati esimesed kolhoosid. Massiline kollektiviseerimine toimus 1949. aastal: selle aasta algul kuulus kolhoosidesse ainult 5,8% talumajapidamistest, aasta lõpul juba 80% ja kolhooside üldarv ulatus 2898-ni.

Kollektiviseerimise algperioodil olid kolhoosid väikesed (põllumajandusmaad keskmiselt 479 ha). Kuid peatselt hakati majandeid ühendama, mistõttu 1955. aastaks oli neid jäänud 908. Majandite ühendamine jätkus ka edaspidi, peale selle reorganiseeriti osa nõrgemaid kolhoose sovhoosideks. Sellega seoses muutus sovhooside ja kolhooside suhe maakasutuses: kui 1950. aastal oli kolhooside valduses ligi 93% majandite põllumajandusmaast, siis 1965. aastal oli nende osatähtsus 62,3% ning 1978. aastal vähem kui 46%. Käesolevaks ajaks on sotsialistlike suurmajandite võrk põhiliselt välja kujunenud, ainult üksikjuhtudel, kas ratsionaalsema maakasutuse või perspektiivse asulasüsteemi loomise eesmärgil, liidetakse veel mõni majand teisega.

Suuremates majandites on tunduvalt avaramad võimalused tootmise kontsentreerimiseks ja spetsialiseerimiseks. Samal ajal toob süvenev spetsialiseerimine kaasa uute rahvamajandusharude ja ametkondade tekkimise. NLKP Keskkomitee 1970. aasta juulipleenumi töötaski välja põllumajanduse ja sellega piirnevate tootmisharude arendamise pikaajalise kompleksse programmi, mille alusel hakati forsseeritult arendama põllumajandust varustavaid ja teenindavaid, samuti põllumajandussaaduste varumise ja töötlemisega tegelevaid majandusharusid. Samal ajal muutus aktuaalseks agraar-industriaalkomplekside moodustamine ning päevakorda kerkisid nende kooskõlastatud arendamise ja juhtimise probleemid.

Üleliidulise eksperimendina moodustati esimene selline kompleks Eestis — 1. septembril 1975 pandi alus isemajandavale Viljandi Rajooni Põllumajanduskoondisele.

Koondisse kuuluvad kõik Viljandi rajooni 15 kolhoosi ja 10 sovhoosi, samuti põllumajandust teenindavad asutused (Viljandi Kolhooside Ehituskontor, Eesti NSV Riikliku Põllumajanduse Tootmistehnika Komitee Viljandi Rajoonikoondis ja selle Nuia osakond) ning põllumajandussaadusi töötlevad ettevõtted (Viljandi Teraviljasaaduste Kombinaat, Viljandi Piimakombinaat, Võhma Lihakombinaat). Koondis koordineerib kõigi nende plaanipärast tegevust ning aitab kaasa kultuurilise ja olme-teeninduse, hariduse ja tervishoiu arendamisele rajoonis. Koondis liigen-
dub 8 majandkonnaks (regiooniks). Majandkonna keskus asub suuremas perspektiivasulas, kuhu koopereerimise korras ehitatakse kultuuri- ja teenindusasutusi.

1979. aasta algul moodustati ligikaudu samasugustel alustel Pärnu rajooni agraar-industriaalkoondis.

Agraar-industriaalkompleksi moodustamine ning tootmise kontsentreerimine seab rajooni juhtivate organite ette uusi ülesandeid. Kogu juhtimistegevuses saab esmajärguliseks territoriaalsuse aspekt, tootmisharuti juhtimise ühendamine regionaalse arengu ülesannetega. Erilist tähelepanu nõuab perspektiivse asulavõrgu kujundamine. Asulavõrk on see skelett, mille ümber koonduvad nii tootmissfääri ettevõtted (agraar-industriaalkompleksi tööstusettevõtted, farmid jm.) kui ka sotsiaalse sfääri asutused. Sotsiaalsele sfäärile pööras suurt tähelepanu NLKP Keskkomitee 1978. aasta juulipleenum, asetades selle probleemid võrdsele tasemele tootmisprobleemidega. Asulate väljaarendamisest peaksid oma vahendite koopereerimise teel osa võtma kõik selle tagamaal paiknevad ettevõtted ja asutused, olenemata nende ametkondlikust või tootmisharulisest alluvusest, on ju hästi planeeritud ja ehitatud, optimaalse suurusega asula linna ja maa vaheliste oluliste erinevuste hääbumise alus.

2. Materiaal-tehnilise baasi areng ning tootmise kontsentreerimine

Aastail 1946—1978 on vabariigi põllumajandusse kapitaalmahutustena paigutatud 3,1 miljardit rubla, sellest ligi 76% pärast 1965. aastat. Viimastel aastatel on põllumajanduse kapitaalmahutused moodustanud 26% kogu vabariigi kapitaalmahutustest. Nende arvel on ehitatud loomakasvatushooneid, remonditöökodasid, mineraalväetiseladusid, teraviljahoidlaid. Viimaste ehitamine hoogustus eriti 10. viisaastakul. Kui näiteks aastail 1971—1975 valmis mineraalväetiseladusid kogumahutavusega 106 800 t, siis 10. viisaastaku kolmel esimesel aastal valminud ladude mahutavus oli 128 000 t; teraviljahoidlate puhul olid vastavad arvud 261 700 ja 216 700.

Majandele kuulus 1978. aastal 19 326 traktorit, 3361 teraviljakombaini, 1764 kartulikombaini ja 11 841 veoautot. Põllumajanduses rakendatud jõuseadmete koguvõimsus oli samal aastal ligi 5 000 000 HJ (ühe töötaja kohta 43,5 HJ). Kiiresti on kasvanud elektrienergia tarbimine: kui 1970. aastal tarbiti 100 ha põllumaa kohta kolhoosides 26 800 ja sovhoosides 34 300 kWh, siis 1978. aastal olid need näitajad vastavalt 76 000 ja 92 200 kWh. Kõige selle tulemusena on töö muutunud kergemaks ja viljakamaks.

Materiaal-tehnilise baasi tugevnemine ning kiire tehniline progress nõuab tootmise kontsentreerimist — ainult sel moel on võimalik kõige otstarbekamalt kasutada võimsaid masinaid ja agregate. Eriti kiiresti on meil tootmise kontsentreerimine toimunud alates 1970. aastast (tab. 1).

Tootmise kontsentreerimine algas meie vabariigis kõigepealt linnukasvatuses. Praegu on meil kaks linnuvabrikut — Tallinna Näidislinnufabrik, kus toodetakse aastas üle 100 milj. muna, ning Põdrangu sov-

Tabel 1

	Majandite arv ja suurus					
	Kolhoosid			Sovhoosid		
	1970	1975	1978	1970	1975	1978
Majandite arv	292	188	143	171	166	158
Majandi kohta:						
põllumajandusmaad (ha)	2706	3655	4498	3713	4335	4663
sealh. põldu	1385	2312	2976	1971	2849	3175
veiseid	973	1754	2292	1383	2092	2377
sealh. lehma	403	667	843	565	802	887
sigu	1008	1869	2775	1519	2496	3162

hoosi linnuvabrik, mille toodang on ligi 80 milj. muna aastas. Peale selle tegeleb linnukasvatusega veel 4 sovhoosi ning 15 kolhoosi.

Piimakarjakasvatuse kontsentreerimist alustati 8. viisaastaku lõpul, eriti hoogustus see 9. viisaastaku algul, kui lüpsikarjale hakati ehitama vähemalt 400-kohalisi lautu. 1978. aasta algul oli Eestis 229 farmi, mille keskmine suurus oli 535 lehmakohta. Suurfarmides on võimalik luua head töötingimused ning tõsta tööviljakust. Näiteks saadi Paide rajooni «9. Mai» kolhoosi Ulejõe farmis (742 lehma) lehmalt keskmiselt 5203 kg piima aastas, kusjuures töökulu iga tsentneri kohta oli 2,1 tundi (vabariigi keskmine 3,6 tundi).

Ka seakasvatuses võeti kindlam suund tootmise kontsentreerimisele 9. viisaastaku algul. 1975. aasta lõpul anti ekspluatatsiooni Gagarini-nim. Nädissovhoostehnikumi eksperimentaalne seakasvatuskombinaat, mille projektvõimsus on 5260 t liha aastas. Pärnu rajoonis valmis 1977. aastal majanditevaheline seafarm võimsusega 4800 t liha aastas. 1978. aastal oli vabariigis juba 37 farmi, kus igaühes toodeti üle 600 t liha aastas. Suurtes seafarmides kulub ühe tsentneri juurdekasvu saamiseks 3,4–5,4 tundi, samal ajal kui vabariigi kolhooside keskmine on 11,6 ja sovhooside keskmine 10,1 tundi.

Loomakasvatuse kontsentreerimine esitab suuremaid nõudeid ka söötade tootmisele, eriti nende kvaliteedi tõstmisele. NLKP Keskkomitee 1978. aasta juulipleenumil rõhutas sm. Brežnev vajadust anda kolhoosides ja sovhoosides söödatootmisele spetsialiseeritud tootmisharu iseloom, kuid luua ka majanditevahelisi söödatootmistsehhe ning arendada agraar-industriaalset integratsiooni. Niisiis tuleb söödatootmise suurendamise kõrval majandis laiendada ka riiklike jõusöödatehaste võrku ning suurendada nende võimsust. Meie vabariigis on aktuaalne majanditevaheliste jõusöödatsehhide rajamine — selles peaski nägema kõige esmast majanditevahelise koostöö valdkonda. Töödelda ja rikastada kõik põllul toodetud söödad ning anda igale loomaliigile tema produktiivsusele vastavat tasakaalustatud sööta on sööda tasuvuse tõstmise olulisemaid teid.

Kui analüüsida piimakarja-suurfarmide töö tulemusi 1977. aastal, siis ilmneb, et neis majandis, kus suurfarmid saavutasid projekteeritud võimsuse, oli ka söötade tootmise tase kõrgem — üle 3000 söötühiku haritava maa hektari kohta. Sellest tuleks teha järeldus, et tootmise edasine kontsentreerimine tuleb viia kooskõlla söötade tootmise kasvuga.

Majanditevahelise koostöö edasisel arendamisel tuleb arvesse võtta tootmise kontsentreerimises saavutatud taset. Kui vaadelda majandite suurust ja tootmise mahtu majandi kohta rajooniti, siis selgub, et kuigi Lääne- ja Loode-Eestis on majandid üldpindalalt suuremad, on neil hari-

tavat maad suhteliselt vähem ning ka tootmise maht ja loomade arv majandi kohta tunduvalt väiksemad. Ilmselt on majanditevahelise kooperaerimise vajadused nii tootmissfääris, tootmise infrastruktuuri ettevõtete rajamisel kui ka sotsiaalse sfääri väljaarendamisel Lääne- ja Loode-Eestis esmajärgulisemad kui nendes rajoonides, kus tootmise maht majandi kohta, samuti rahalised laekumised ja kasum on suuremad.

3. Taime- ja loomakasvatuse areng

Põllumajanduse materiaaltehnilise baasi olukorra ei määra mitte üksnes tehniline varustus, vaid ka tema enese toodang — seeme, söödad, produktiivkari.

Kui võrrelda taime- ja loomakasvatuse arengut meie vabariigis, siis tuleb tõdeda, et taimekasvatuse kogutoodang on suurenenud aeglasemalt kui loomakasvatuse oma. Näiteks kasvas põllumajanduse kogutoodang 9. viisaastaku jooksul ühiskondlikus sektoris 26%, seejuures aga taimekasvatuse kogutoodang 17 ning loomakasvatuse kogutoodang 32%. Seetõttu oligi 10. viisaastaku plaanis ette nähtud suurendada kogutoodangut taimekasvatuses 29,4 ning loomakasvatuses 27,3%. Väga ebasoodsa ilmastiku tõttu 1978. aastal ei suudeta taimekasvatuses ettenähtud ülesannet ilmselt täita, eriti kartuli ja heina osas. Seega jätkub eelmisel viisaastakul alanud tendents, et teravilja kogutoodang küll suureneb, kuid teiste söödakultuuride oma langeb. See muudab aga loomakasvatuse söödabaasi ühekülgsemaks ning valguvaesemaks.

Tabel 2

Põhiliste põllukultuuride kogu- ja hektarisaagid
(ühiskondlik sektor)

	Keskmiselt aastas		% -des	
	1971—1975	1976—1979	1971—1975 (1966—1970 = =100%)	1976—1979 (1971—1975 = =100%)
Kogusaak (tuh. t):				
teravili	869	1100	129,3	126,6
kartul	786	768	99,8	97,7
põldhein	361	283	93,0	78,3
Keskmine hektarisaak (ts):				
teravili	24	26	112,1	108,3
kartul	164	149	95,9	90,8
põldhein	34,9	39,2	123,6	112,3

Teravilja kogutoodang on suurenenud eeskätt külvipinna laienemise tõttu. Aastail 1970—1975 suurenes külvipind ühiskondlikus sektoris 77 400 ha võrra ning moodustas 1975. aastal 404 400 ha. 1979. aastal külvati kolhoosides ning sovhoosides jt. riiklikes majandis teravilja 453 700 ha, s. o. 49 300 ha võrra rohkem kui 1975. aastal. Ka saagikuse suurenemine on avaldanud mõju teravilja kogutoodangu kasvule. Kuid kahel viimasel aastal ei ole olnud võimalik teravilja kogu külvatud pinnalt koristada: 1978. aasta vihmasel suvel jäi osa teravilja valmimata ja koristati haljassöödaks (osa isegi hukkus) ning 1979. aastal tuli põua tõttu ligi 10% teraviljast kasutada suviseks haljassöödaks.

Kartuli külvipind suurenes 9. viisaastaku jooksul ühiskondlikus sektoris 4000 ha võrra ning moodustas 1975. aastal 50 000 ha. 1977. aastal

kasvatati kartulit 54 200 ha-l, 1979. aastal 53 500 ha-l. Kuid seoses saagikuse langusega on kartuli kogusaak vähenenud. Põhjuseks on sordiretuses esinevad puudused ning õige agrotehnika nõuetest mittekinnipidamine.

Mitmeaastaste heintaimede saagikus on viimastel aastatel tõusnud, kuid see pole täielikult kompenseerinud kasvupinna vähenemisest. Johtuvat kogusaagi langust.

Nagu öeldud, ei suuda teraviljakasvatuse forsseerimine tagada loomakasvatusele ratsionaalset söödabaasi, olulisem on toota lüpsikarjale kõrgeväertuslikku heina ning laiendada valgurikaste kultuuride kasvupinda. Olemasolevat viljakoristustehnikat ja kuivatusmajandust arvestades peaks olema ratsionaalne mitte laiendada teravilja külvipinda lähemas tulevikus üle 2000—3000 ha aastas. Tuleks lähtuda lõpptoodangust, mida meil on võimalik loomakasvatuses kasutada söödana, mitte aga külvatud hektaritest. Eesmärk on stabiliseerida söödaratsioon loomakasvatuse vajadustele vastavalt.

Taimakasvatuse saagikus, mille koondnäitaja on haritava maa hektari kohta saadud söötühikute (sü) hulk, ei ole viimastel aastatel oluliselt suurenenud, vaid on püsinud enam-vähem samal tasemel. Saagikuse tase määrab ka toodetud söötade omahinna (tab. 3).

Tabel 3

Söödakultuuride saagikus ja omahind Eesti NSV sovhoosides ja kolhoosides

Aasta	Saagikus 1 ha haritava maa kohta (sü)		Sü omahind (kop.)	
	sovhoosid	kolhoosid	sovhoosid	kolhoosid
1975	2557	2740	9,4	8,7
1976	2696	2950	9,4	8,3
1977	2323	2870	9,8	8,9
1978	2097	2344	11,5	11,0

1977. aastal suurenes söötühikute hulk haritava maa hektari kohta 1975. aastaga võrreldes sovhoosides 2,3 ning kolhoosides 4,7%. Ka 1979. aastal ei olnud see näitaja kõrgem 1977. aasta tasemest (1978. kui erakorralist aastat ei saa võrdlemisel arvestada). Seega ei ole vabariigile tervikuna jõukohane 1980. aastaks planeeritud tase — 3000—3100 sü haritava maa hektari kohta. Põhjuseks on asjaolu, et majanduslikult nõrgemate majandite ja rajoonide saagikus suureneb suhteliselt aeglasemalt kui vabariigis tervikuna ning majanduslikult tugevates majandites ja rajoonides. Nähtavasti on vaja ressursside planeerimist mõnevõrra muuta — eraldada rohkem materiaalseid ressursse just nõrgematele majanditele ning rajoonidele. Seni on toimitud vastupidi. Näiteks sai 1975. aastal 73 majandit alla 2500 sü haritava maa hektari kohta, kuid samal ajal said nad ka ligi 2,4 korda vähem mineraalväetisi kui need majandid, kus hektari kohta tuli üle 3500 sü. Sama tendents on jätkunud käesoleval viisaastakul. Ilmselt ei ole aga ainult tugevate majandite najal võimalik täita vabariigi põllumajanduse ees seisvaid ülesandeid.

Kuid tegu ei ole siiski ainult planeerimisvigadega, vaid ka majandite juhtkonna töös, tootmise organiseerimises esinevate puudustega. On majandeid, kus ka ebasoodsatest ilmastikuoludest hoolimata on käesoleval viisaastakul saavutatud taimakasvatuse saagikuse tunduv juurdekasv. Näitena võiks tuua Viljandi rajooni «Vambola» kolhoosi. Kui 9. viisaastaku algul saadi seal haritava maa hektari kohta vähem kui 3000 sü,

s. o. veidi üle vabariigi keskmise taseme, siis 1974—1975 tõusis keskmine saagikus 3700 sü piirini, s. o. ligi 40% kõrgemale vabariigi kolhooside keskmisest. Käesoleva viisaastaku kahel esimesel aastal saadi 4138 ja 4175 sü (1978 langes saagikus küll 3453 sü-ni) ja 1979. aastal juba 4250 sü, seega ligi 50% rohkem sööta haritava maa hektari kohta kui vabariigi kolhoosides keskmiselt. Alates 1974. aastast on «Vambolas» teravilja keskmine hektarisaak olnud pidevalt üle 30 ts, käesoleval viisaastakul üle 40 ts (1978. aastal 39,4 ts), rekordsaak saadi 1977. aastal — 47 ts. Kartuli hektarisaak on alates 1973. aastast olnud üle 200 ts ning see on järjekestvalt tõusnud — 1977. aastal 269 ts ning 1979. aastal isegi 310 ts (1978. aasta saak oli 265 ts). See näitab kujukalt, et eesrindlikku agrotehnikat rakendades ning seemnekasvatusele vajalikku tähelepanu osutades on võimalik kartuli saagikust tõsta. Kahjuks on aga vabariigis tervikuna kartulikasvatus kahe viimase viisaastaku jooksul tunduvalt tagasi läinud.

Seoses söötade tootmise mitteküllaldase kasvuga on ka loomakasvatussaaduste plaanide täitmine käesoleval viisaastakul väga pingeline.

Loomakasvatus saavutas 9. viisaastaku lõpuks küllalt kõrge intensiivsustaseme. 1975. aastal toodeti 100 ha haritava maa kohta piima kolhoosides 856 ts ja riiklikes majandites 836 ts ning liha vastavalt 188 ja 192 ts (eluskaalus). Piimatoodang lehma kohta oli kolhoosides 3536, riiklikes majandites 3443 kg. Kiiresti on suurenenud loomakasvatussaaduste riiklik varumine (tab. 4).

Tabel 4

Loomakasvatussaaduste riiklik kokkuost

	Keskmiselt aastas		% -des	
	1971—1975	1976—1979	1971—1975 (1966—1970 = =100%)	1976—1979 (1971—1975 = =100%)

Kõigi kategooriate majandid

loomad ja linnud (eluskaalus, tuh. t)	196,1	239,2	132,3	122,0
piim (tuh. t)	957,8	1099,9	119,0	114,8
munad (milj. tk.)	258,0	310,1	183,4	120,2

Ühiskondlik sektor

loomad ja linnud (eluskaalus, tuh. t)	166,0	214,5	133,3	129,2
piim (tuh. t)	754,0	891,0	121,4	118,2
munad (milj. tk.)	258,0	310,1	183,4	120,2

Nagu arenenud sotsialismile omane, on ka meie vabariigi põllumajanduse iseloomulik tootmise ühiskonnastatuse pidev tõus. Aasta-aastalt kasvab kolhooside ning sovhooside jt. riiklike majandite osatähtsus nii loomade arvus kui ka loomakasvatussaaduste kogutoodangus (tab. 5).

Kuigi loomade arv ühiskondlikus sektoris suureneb, ei kompenseeri see veel nende arvu vähenemist individuaalsektoris, mistõttu loomade üldarv, eriti veiste osas, suureneb aeglaselt. Näiteks oli individuaalsektoris 1. jaanuaril 1980 1976. aasta 1. jaanuariga võrreldes veiseid ligi 19% (sealhulgas lehma 23%) ja lambaid 14% vähem, ainult sigade arv on suurenenud ligi 9%. Kui 1970. aastal ei pidanud ühtki looma 24% kolhoosi- ning 31% sovhoosiperedest, siis 1978. aastal oli loomadeta 41% kolhoosi- ning 47% sovhoosiperedest.

Tabel 5

Ühiskondliku sektori osatähtsus loomade koguarvus
(%-des, 1. jaan. seisuga)

	1970	1975	1980
Veised	79,2	83,2	86,3
sealh. lehmad	72,9	78,9	83,0
Sead	85,1	93,5	94,3
Lambad	3,2	3,6	5,0
Linnud	53,4	72,2	—

Liha kogutoodangus on ühiskondliku sektori osatähtsus 1970. aastal 71,2%-lt suurenenud 1975. aastal 79,3%-ni ning 1979. aastal 82,2%-ni, piima kogutoodangus on vastavad protsendid 69, 75,6 ja 80,2 ning munade kogutoodangus 62,8, 71,1 ja 73.

Individuaalsektori osatähtsuse vähenemine seletub ühelt poolt põllumajandustöötajate töötasu kasvuga (keskmine kuutöötasu ületab 190 rbl., põhilistel tööaladel — traktoristid, autojuhid, loomakasvatajad — on see 230—250 rbl.) ning teiselt poolt maelanike elutingimuste paranemisega (elamuehituse laienemine, teenindussfääri areng), mistõttu isiklik abimajapidamine kaotab oma funktsiooni lisisissetuleku allikana.

KIRJANDUS

- Brežnev, L. NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamisest. Tallinn, 1978.
 Eesti NSV rahvamajandus 1978. aastal. Tallinn, 1979.
 Kasepalu, A. Kolhooside ja sovhooside arvu muutumine Eesti NSV rajoonides aastail 1947—1977. — Rmt.: Põllumajandusökonomika küsimusi X. Tallinn, 1979.
 NLKP XXIV kongressi materjale. Tallinn, 1971.
 NLKP XXV kongressi materjale. Tallinn, 1976.
 Tõnurist, E. Eesti NSV põllumajanduse sotsialistlik rekonstrueerimine. Tallinn, 1967.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Majanduse Instituut

Toimetusse saabunud
7. III 1980

Я. СЕПП

РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В СОВЕТСКОЙ ЭСТОНИИ

За годы советской власти сельское хозяйство республики превратилось в высокоразвитую отрасль народного хозяйства, превысив по валовой продукции уровень 1940 г. в 1,8 раза. Решения Мартовского 1965 г. пленума ЦК КПСС, направленные на укрепление материально-технической базы сельского хозяйства в целях перевода производства продуктов животноводства на промышленную основу, обусловили концентрацию производства и укрупнение хозяйств. В настоящее время в республике насчитывается 143 колхоза и 158 совхозов.

Анализ развития растениеводства и животноводства в республике показывает, что причинами недостаточного по сравнению с предусмотренным в X пятилетке производства продуктов животноводства являются отставание кормовой базы и уменьшение количества скота в индивидуальном секторе, что связано с повышением оплаты труда работников сельского хозяйства и с улучшением условий жизни на селе.

Институт экономики
Академии наук Эстонской ССР

Поступила в редакцию
7/III 1980

J. SEPP

DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN SOVIET ESTONIA

During the years of Soviet power agriculture has become a highly developed branch of the national economy of the Estonian SSR. The total output of agricultural produce is 1.8 times as big as it was in 1940. The strengthening of the material and technical basis of agriculture, especially after the March (1965) Plenary Meeting of the Central Committee of the CPSU, has furthered the concentration of production and the formation of large-scale collective and state farms. Today the number of collective farms is 143 and that of state farms 158. An intense concentration process is taking place in animal husbandry, which makes it possible to industrialize the output of livestock products.

The author discusses the development of plant growing and animal husbandry. It is shown that the feed production is insufficient for increasing the output of livestock products to the level envisaged in the 10th Five-Year Plan. An unfavourable effect on the output of livestock products is exerted by the decrease in the number of privately owned cattle. As shown in the paper, this is influenced by the increasing remuneration of agricultural workers and the development of the social sphere in the countryside.

Academy of Sciences of the Estonian SSR,
Institute of Economics

Received
March 7, 1980